

Beliczay Erzsébet: Mindennapjaink, 2023 április

- *Április 2. az Autizmus Világnapja*
- *Construma építőipari szakkiállítás - Innovatív válaszok globális problémákra*
- *Mivel fűtsenek a németek 2024-től?*
- *VISSZHANG az Economist-ban megjelent elhízással kapcsolatos cikkekre*
- *Value for money? - Antibiotikumok az európai állattenyésztésben*

Április 2. az Autizmus Világnapja

Ebből az alkalomból a MARS Alapítvány¹ vasárnap délelőtt 2 órás integrált családi napot tartott a Városligetben, a Millenium Házában, „Ismerd meg az autizmus világát az Autizmus Világnapján!” címmel.

Viszonylag kevés volt a látogató, ezért a rendkívül készséges gyógypedagógusoktól a szülők, nagyszülők bátran kérdezhettek. (Információkat a honlapjukon is kereshetünk: <http://aspigyerek.hu>)

A 10 év feletti látogatók megnézhatték, hogyan látja a világot egy autista gyermek. Egy filmet 3D VR szemüvegen² keresztül át lehetett élni, hogyan érzik magukat ezek a gyerekek egy zsúfolt bevásárlóközpontban.

Az autisták nagyon gyorsan átlátnak részleteket, de sokkal nehezebben látják a teljes valóságot. Egy összetett képen egy autista 24 mp alatt megtalálja az apró, elrejtett motívumot. Vajon más is képes rá? Másik példa: egy nagy üvegvázába beletettek színes golyócskákat. Egy autista viszonylag könnyen eltalálja, kb. hány golyó van a vázában?

Volt egy 5 kérdésből álló Autizmus Quiz, amelyet tájékoztatásul ismertetek, mivel nem árt, ha ezekkel mindnyájan tisztában vagyunk (zárójelben a helyes válasz).

- 1) Magyarországon kb. hány autista ember él?
a) 10.000 b) 100.000 c) 1.000.000 (b)
- 2) Az alábbi hírességek közül ki nem vállalta fel nyíltan az autizmusát?

¹ Mars Autistákért Alapítvány 30-70/240-9434 e-mail: hello.kukac@marsalapitvany.hu

² RentiT, Oculus

- a) Antony Hopkins b) Greta Thunberg c) Bill Gates (c)
- 3) Igaz vagy hamis? Minden autista ember zseni!
a) Igaz b) Hamis (b)
- 4) Igaz vagy hamis? Az autista emberek nem néznek a szemedbe?
a) Igaz b) Hamis (a)
- 5) Mikor adták ki az első hivatalos autizmus diagnózist a világon?
a) 1899 b) 1991 c) 1943³ (c)

Az autizmus súlyosbodásának és terjedésének okát nem tudják pontosan. Nagyon fontos, hogy az őket körülvevő társadalom segítőkészen, türelmesen, megértően forduljon feléjük.

Aprilis az Autizmus Világnapja Mars Alapítvány

2007. december 18-án az ENSZ A/RES/62/139 határozata április 2-át az Autizmus Világnapjának nyilvánította.

Az eredeti cél az volt, hogy magának az autizmusnak a létre hívja fel a kormányok, az emberek, a civil szervezetek és az üzleti szféra figyelmét.

Az ENSZ határozat nem említi a kék színt. Miért kék mégis az autizmus színe? A kék szín sok mindent jelenthet; a szabadságtól a bánatig, az ég kékjétől a tenger mélyéig.

Az autizmus színe mégsem ezért kék. Hanem azért, mert az ENSZ határozatra reagálva az amerikai székhelyű Autism Speaks megálmodta azt a világméretű kommunikációs kampányt, aminek a kulcseleme a szimbolikus épületek kékre világítása, széles e világban.

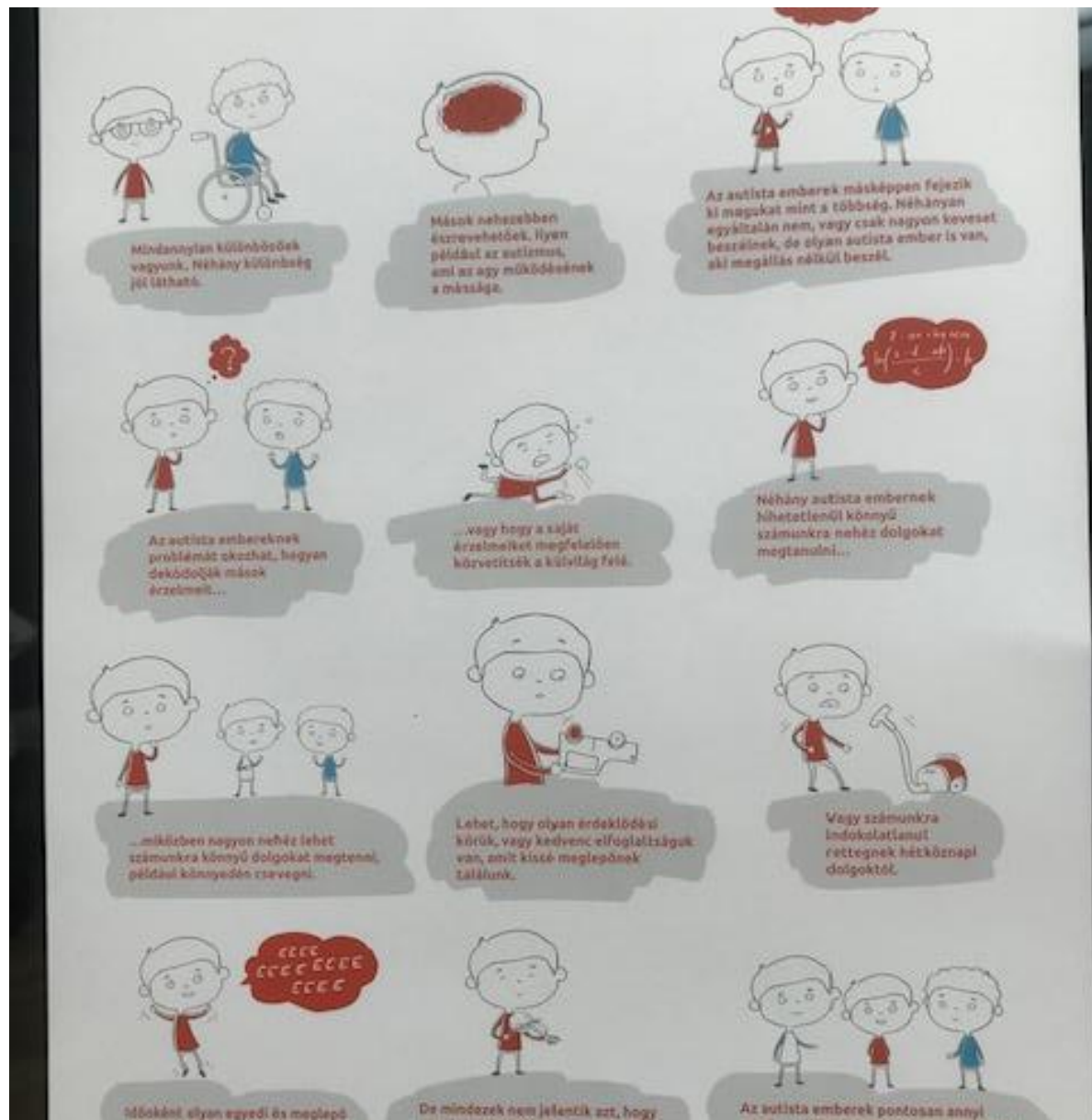
Már az első évben több száz szimbolikus épület kéken világított, többek közt a Parlament épülete is Budapesten. A kampány rövid idő alatt behálózta a világot, már annyi kék épület és „kék esemény” van világszerte, hogy senki sem számolja.

Érdekeség, hogy az autizmus színe mégsem egyértelműen kék. A szívárvány összes színét használjuk, hogy megmutassuk, milyen is az autizmus. Spektruma van, mint a fénynek.

És hogy hogyan segíthetünk az autista embereknek? Leginkább úgy, ha elfogadjuk őket olyannak, amilyenek.

³ Ehhez képest nálunk a kilencvenes évek végén került be a gyógypedagógiai tananyagba. A pedagógusok közül sokan még néhány éve nem hallottak róla.

Lehet, hogy idős koromra tekintettel, túl sötéten figyelem a villámgyors technológiai innovációk erőszakos behatolását a mindennapjainkba, de mások is állítják, hogy a felgyorsult világ a többségnél is egyre több szorongást, tanácstalanságot, feszültséget okoz. Az enyhe autizmuszavart pedig felerősíti. A digitális eszközeink pár évenként ajánlott vagy kényszerű lecserélése hatalmas anyag- és energiapazarlás, amiről nemigen hallunk. A folyamatosan változó eljárási szabályok (kódok, jelszavak stb. a feladatok elvégzéséhez), a sok csalási kísérlet, adathalászat az érzékenyebbeknek előbb-utóbb felőröli az idegeit. Milyen alapon várják el az emberektől, hogy idejük egyre nagyobb részét az állandóan módosuló – sokszor hiányosan kidolgozott – eljárások megértésére fordítsák (számlák, bankolás, a mesterséges intelligencia egyéb megjelenése)?

MI AZ AUTIZMUS?

Az autista emberek másképpen fejezik ki magukat, mint a többség. Néhányan nem, vagy csak nagyon keveset beszélnek, de olyan autista ember is van, aki megállás nélkül beszél.

Az autista embereknek problémát okozhat, hogyan dekódolják mások érzéseit

... vagy hogy a saját érzéseiket megfelelően közvetítsék a külvilág felé.

Néhány autista embernek hihetetlenül könnyű számunkra nehéz dolgokat megtanulni...

... miközben nagyon nehéz lehet másoknak problémát nem jelentő, könnyű dolgokat megtenni, például könnyedén csevegni.

Lehet, hogy olyan érdeklődési körük, vagy kedvelt elfoglaltságuk van, amit kissé meglepőnek találunk.

Vagy számunkra indokolatlanul rettegnek hétköznapi dolgoktól.

Időnként olyan egyedi és meglepő dolgokat tesznek, amit nem igazán értünk.

De mindez nem jelenti azt, hogy nem lehet érdekes és szuper életük. Az autisták fantasztikus dolgokat tudnak alkotni.

Az autista emberek pontosan ugyanannyi megbecsülést és szeretetet érdemelnek, mint mindenki más.

Nálunk az autizmussal csak a kilencvenes években kezdtek foglalkozni. (Noha az első hivatalos külföldi jelentések 1943-ból valók.) Máig inkább csak a gyógypedagógusok tananyagában szerepel a velük való helyes bánásmód. Még nem elégséges az eltérések helyes kezelése az intézményekben, illetve a megértő hozzáállás a társadalom többi tagja által. Annak örülhetünk azonban, hogy néhány éve egyre komolyabban foglalkoznak az autisták korai nevelésével, a családjaik megkülönböztetett támogatásával, a problémás helyzetek, sok lemondást és áldozatkésztséget igénylő mindennapok megkönnyítésére.

B.E.

Construma építőipari szakkiállítás - Innovatív válaszok globális problémákra

KÉT ÚJDONSÁG

A 2023-as Construma építőipari szakkiállításon mutattak be két terméket, amelyek legalább félig-meddig jó válaszoknak tűnnek globális problémák átmeneti kezelésére. Mindkettő alapanyagát a feleslegesen nagy mennyiségben termelt és felhasznált műanyagok, csomagolóanyag-hulladékok adják. Rengeteget hallhatunk a Tiszát, az óceánokat és a szárazföldeket elárasztó műanyag-hulladékokról. Ma már állítólag a vérünkben is kimutathatók a mikroműanyagok. Feldolgozásukra, újrahasznosításukra a mai napig csak töredékük kerül. Még az üvegházgázok csökkentésénél se igen emlegetik azt, hogy gyökeresen változtatni kellene az egyes napi termékek eladásának módszerén, a termelés és a kereskedelem szerkezetén. Pedig a csomagolóanyag igények csökkentése nyilván jelentős anyag- és energiamegtakarításokat eredményezne.

Hollandiában fejlesztették ki a műanyag granulátumokból készített múnádat.⁴ (Most tudtam meg, hogy Hollandia ősidők óta a nádtető házak hazája.) Újrahasznosított anyagokból készül, a természeteshez hasonló mű-nádszálakkal⁵ fedik a tetőket.

A múnádnak számos előnye van a valódival szemben:

- a természetes nád 30-50 éves élettartama helyett a múnád 120 évig is tartós⁶;
- a természetes nádat 40% körüli tetődőlésszőgnél tudják felszerelni, a múnád ennél jóval laposabb és meredekebb tetőkre is alkalmazható;
- a múnád nem kopik, nem gyúlékony, nem igényel folyamatos karbantartást;
- nem ázik át a burkolat, mert a múnád felszínéről leperegnek az esőcseppek;
- nem mohosodik el és nem penészedik;
- tűzálló és jó a hőszigetelő képessége.

Hazánkban egy 20 éves nyugat-európai kapcsolatokkal rendelkező kft. forgalmazza, illetve kivitelezi. (Más vállalkozások is a nádtető reneszánszát jósolják új formáknál, új épületeknél is.⁷ Természetközeli válasz a téli és a nyári hőmérsékletingadozásokra.)

Szerb és magyar együttműködésben forgalmazzák az újrahasznosított dobozokból és polietilénből készülő Eco Paneleket⁸. Kül- és beltérben egyaránt felhasználhatók önálló falszerkezetként, szendvicspanelként, fal- és padlóburkolatként, bútorként, kerítésként és még számos helyen. A katalógus szerint a különféle vastagságú lapok

⁴ innovativnad.hu

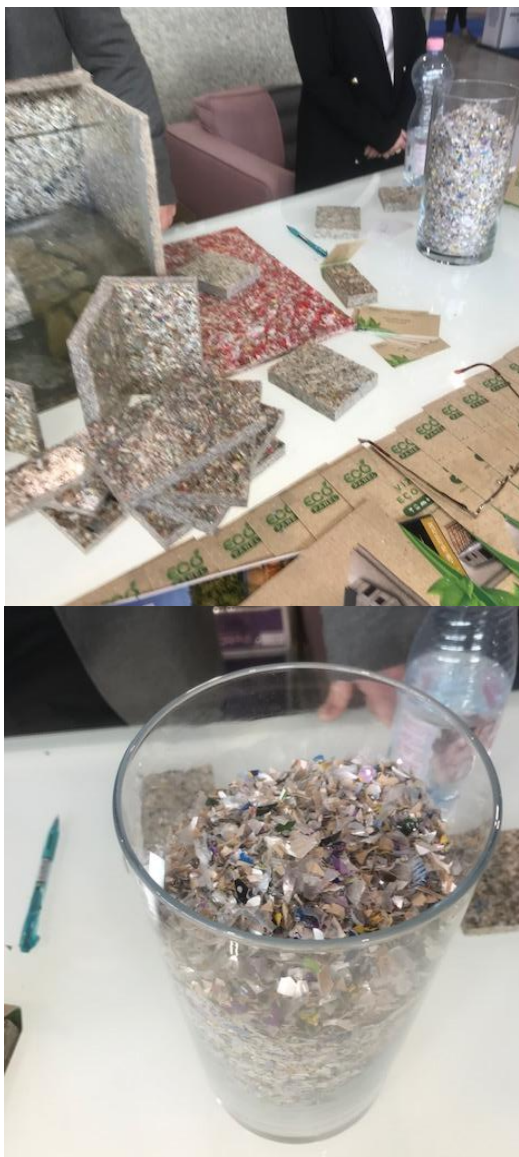
⁵ <https://www.facebook.com/Novariet/photos>

⁶ A 120 évvel kapcsolatban persze nincs tapasztalat.

⁷ <https://amiotthonunk.hu/a-nad-reneszansza/>

⁸ ecopanel.hu

vízállóak, könnyűek, magas a formastabilitásuk, szokványos szerszámokkal és technikákkal feldolgozhatók, jó a hőszigetelőképességük.

EGY VÁLASZ AZ EGYENLŐTLEN CSAPADÉKELOSZLÁSRA

Nem műszaki újdonság a műanyagból készült víztartály a tetőfelületről lefolyó csapadékvíz tárolására⁹, amelyet Lengyelországban gyártottak.

Idézek a katalógusukból: ” *Heves esőzések idején a tartály használata lehetővé teszi a helyi áradások kockázatának csökkentését, az így eltárolt víz pedig aszály idején újra felhasználhatóvá válik (pl. locsolásra) ... Fontos kiemelni, hogy a víz tárolása és az esővíz további felhasználása az egyik legfontosabb tevékenység, amellyel mentesítjük a víz- / és szennyvízkezelő rendszereket és hozzájárulunk környezetünk védelméhez.* ”

Ehhez a termékhez csak egy személyes kiegészítést tennék. Kb. 20 évvel ezelőtt a hirtelen lezúduló nagymennyiségű csapadék hatására a terézvárosi társasházunk alagsorát elöntötte a túlterhelt utcai csatornából visszatorlódnó szennyvíz. (Korábban nem emlékszem hasonlóra, noha az alagsorban két félkomfortos lakás is volt még a háború előtti időkből.)

Amikor már másodszor előfordult ez a visszafolyás, helyi védekezést határoztunk el. Visszacsapó szelepet szereltettünk a ház szennyvizének az utcai csatornahálózatába vezető csövébe, hogy nagy esők idején a visszafolyást meggátoljuk. Egyidejűleg körülcsatornáztuk a házat. (Szerencsére körös-körül 3-5 m széles előkertünk van.) Ebbe gyűjtöttük a tetőről lefolyó esővizet, amit azután külön csövön vezettünk ki az utcai hálózatba. Most egy vízgyűjtő tartály beszerelésén gondolkodunk, hogy a csapadékot különválasztva se öntsük a csatornába, hanem tároljuk az előkert öntözése érdekében.

A már pár éve egyre inkább megtapasztalható éghajlatváltozáshoz alkalmazkodás megkívánná az egész ország víz- és csatornarendszerének gyökeres újragondolását. Súlyos mulasztás a felelősök, az illetékesek részéről, hogy halogatják a víz- és csatornahálózatok megreformálását¹⁰, a korszerűsítésüket. Miért kell ezt a 25. órára hagyni? Már 20 éve megtapasztaltuk, hogy a fővárosi csatornahálózat, a szivárgó vízvezetéki rendszerhez¹¹ hasonlóan elavult, túlterhelt.

Most, hogy a vízvisszatartás, az aszályok mérséklése égetően szükséges, és a jövőben növekvő problémákra számíthatunk, az alkalmazkodáshoz halaszthatatlanná vált a kevésbé látványos, de nélkülözhetetlen infrastruktúrák korszerűsítése – a nagyobb költségek és rongálások elkerülésére.

BE

⁹ ova.hu

¹⁰ <https://qubit.hu/2023/03/29/a-viz-arat-meg-kell-fizetni-maskepp-nem-javithato-a-magyarorszag-i-ovizhalozat-katasztrofalis-allapota>

¹¹ Nem vígaszként, éppen ellenkezőleg: a londoni elavult vízvezetékrendszerből is a víz harmada a talajba szivárog.

Utóirat további innovációk

<https://fataj.hu/2022/02/6-finn-biogazdasagi-innovacio/>

<https://fataj.hu/2022/03/acelnal-elesebb-fakes/>

<https://fataj.hu/2022/02/kave-elvitelre-furnerpoharban/>

BE

Mivel fűtsenek a németek 2024-től?

(Auf Vorrat für die fossile Ewigkeit Spiegel 2023.04.01.)

Beletört a nyelvtudásom az eredeti cím értelmezésébe, úgyhogy a tartalom alapján adtam meg a magyar címet. A téma azonban számunkra is érdekes. Épületeink jelentős része rosszul hőszigetelt, és túlnyomóan fosszilis energiával vagy fával fűtünk.

A német koalíciós kormány egy kiszivárgott rendelettervezet szerint, 2024-től nagyon megnehezítené új gáz- vagy olajtüzelés kiépítését. A fosszilis arányát 35%-ra csökkentené fűtési egységenként (!), és 65%-ot kötelezően megújuló energiából kellene előállítani. Már 2022-ben bevezettek egy CO2 adót. Ez gázfűtésnél évi 150 Euro, olajnál 180 Euró. Ezt 2024-ben 175, illetve 210-re emelnék. További emelést ígérnek 2027-re is. Bizonytalan az üzemanyagok jövőbeli árának alakulása is.

Hogy mégse siet mindenki a fűtés megújulóra cserélésével, annak a hatalmas beruházási költségkülönbség az oka. Egy új fosszilis berendezés kb. 5 ezer Euro, és régi épületnél nem szükséges átalakítás a hálózatban, a fűtőtestekben. Hőpumpánál a beruházás 35 ezer Euro, amelyhez ugyan 40% állami támogatást lehet kapni, de régi épületnél pl. gyakran túl kicsinyek a fűtőtestek. Nem kevés járulékos költséget jelent egy padlófűtés kialakítása ilyen esetben.

A szerelőipar sincs felkészülve egy átalakítási rohamra. Emellett térségenként lényeges eltérések vannak a vállalkozók áraiban. Van ugyan olyan program, amely összehasonlítja, hogy 15 év alatt a különféle megoldások összköltsége hogyan alakul, de rengeteg a bizonytalanság. Mennyibe fog kerülni a gáz? Lesz-e folyamatos CO2 adóemelés? Megjelennek-e újabb állami támogatások, és ezek függeni fognak-e pl. az épület szigetelésének minőségétől?

Újdonság, ami nálunk még kevésbé ismert, hogy már most a gázt 20%-ban hidrogénnel lehet kiváltani, és ez az érték 2025-re várhatóan akár 100%-is lehet. Viszont a hidrogéntermelés hogyan tud majd ezzel lépést tartani? Milyen áron fogják értékesíteni?

A józan ész egyelőre Németországban is azt diktálja, hogy régi épületeknél legelőször is azt vizsgálják meg, hol érdemes a hőszigetelést javítani, és ebbe fektetni a pénzt. Néhány év múlva talán tisztább lesz már a kép arról, hogy milyen környezet- és pénztárcabarát fűtési megoldások közül válogassunk hosszabb távra.

BE

VISSZHANG az Economist-ban megjelent elhízással kapcsolatos cikkekre

Nemrég írtunk egy, az Economist-ban megjelent főtémáról, a világ fejlettebb és elmaradottabb régióiban „dúló” elhízásról. Egyre feltűnőbb ez nálunk is az utcákat járva, és a nemzetközi statisztikák is azt jelzik, hogy a folyamat nem állt le, egyre terjed.

Háziasszonyként ellenérzéseket keltett bennem az Economist 4 cikke, amelyekben egyformán a gyógyszeres kezelést, a rendszeres injekciózást ajánlották az elhízás ellenszereként.¹² Úgy látszik azonban, hogy nemcsak én tartom helytelennek az elhízás folyamatos gyógyszeres kezelését. Két héttel később az olvasói levelek között¹³ a holland Groningen Egyetem professzorának, a University of Liverpool állategészségügyi és táplálék gazdasági rendszerek professzorának és a London School of Hygiene and Tropical Medicine kutatójának azonos volt a véleménye. Mindannyian a táplálkozás, az életmód újragondolásában látják a megoldást. Külön is hangsúlyozzák, hogy az egyes kormányoknak igen nagy a felelőssége a dollármilliók nyereséget hozó egészségtelen élelmiszerek forgalmazásának, népszerűsítésének megakadályozásában.

De nemcsak a gyógyszerek, hanem az ugyancsak agyonreklámozott szuperélelmiszerek sem megoldások az egészséges életmódunk kialakításához. Erdélyi Alíz diabetikus¹⁴ egy fenntarthatósági szempontból is elfogadhatatlan példáról beszélt nemrég: Dél Amerikában hatalmas ültetvényeken termelnek olyan zöldségeket, gyümölcsöket, amelyekkel azután elárasztják a fejlett világ élelmiszerboltjait. Ezáltal ott nem marad hely a természetes élőhelyeknek, a helyi ellátásra termelendő egyéb élelmiszereknek, csak a forgalmazók milliárdjai gyűlnek. (Ez bemutatásra kerül Ferenc pápa Levél c. filmjében is.)

Ne egzotikus zöldséget, gyümölcsöt, hanem helyi termékeket fogyasszunk! Sajnos ez nem egyszerű feladat. Drasztikusan csökken a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma Európában, hazánkban.¹⁵ Elsősorban a kisebb vállalkozások tűnnek el. Ez nem az egészséges élelmiszertermelésnek, a biogazdálkodásnak kedvez. A termelést szabályozók szigorítása ezt nem ellensúlyozza.

Nálunk is egyre több műsorban népszerűsítik az egészségtudatos életmódot. Sok mozgással, egészséges élelmiszerek fogyasztásával rengeteg szervi megbetegedés

¹² 2023. március 4-10 EAT INJECT REPEAT Curing obesity, worldwide

¹³ 2023. március 18-24

¹⁴ okostanyer.hu

¹⁵ <https://www.agrarszektor.hu/agrarpenzek/20230418/egyre-tobb-gazda-fordit-hatat-a-szakmanak-veszesen-fognak-a-gazdasagok-43168>

megelőzhető, illetve enyhíthető. Sajnos az utcán még nem láthatjuk az egészségtudatosság terjedését. Pedig nem szükséges, hogy csak a jobbmódúak, az iskolázottak éljenek egészségesen. Ez nem elsősorban pénzkérdés. Viszont nem egyszerű feladat ott, ahol az étkezésre a jövedelem viszonylag nagyobb részét kell fordítani. A szakemberek szerint a hazai élelmiszerárak korábban túl alacsonyak voltak a többi európai országokéhoz képest. Az olcsó árak tehát az infláció csökkenése után se térnek nálunk vissza.

https://www.agrarszektor.hu/elelmiszer/20230417/kesz-vege-tenyleg-bucsuzhatunk-az-olcso-elelmiszerektol-magyarorszagon-43133?utm_source=agrarszektor&utm_medium=email&utm_campaign=hirlevel

Nagyobb energiát kell fordítani azon ismeretek megszerzésére, hogyan lehet egyszerűbb alapanyagokból is tápláló, ízletes és egészséges étrendet biztosítani a családunknak.

https://www.agrarszektor.hu/elelmiszer/20230419/egeszsegre-karosak-lehetnek-ezek-az-elelmiszerek-megis-ott-vannak-a-boltokban-43162?utm_source=agrarszektor&utm_medium=email&utm_campaign=hirlevel

Megemlítem, hogy a lakosság szemléletformálását segítené egy olyan élő Egészségpark/múzeum, amelyben óvodástól a nagyszülőkig mindenki talál magának tanulságos információkat, ötleteket az egészségtudatosságának erősítéséhez. Betegségek mindig lesznek, de a megelőzésre fordított összegek sokszorosán megtérülnek, hatékonyabbak pénzügyi szempontból is a kialakult betegségek gyógyításnál. Költsünk többet a megelőzésre, hogy maradjon elég forrás a modern, egyre költségesebb gyógymódok alkalmazására is!

BE

Value for money? - Antibiotikumok az európai állattenyésztésben

Eddig abban a hitben éltem, hogy a hazai mezőgazdaság, ha nem is áll az élen, de visszafogottan használja a nagyüzemi termelés kockázatait csökkentő és hozamait növelő hormonokat, antibiotikumokat, egyéb állatgyógyászati anyagokat. Vagyis választott kormányaink szabályozókkal, ellenőrzéssel, folyamatosan vigyáznak a fogyasztók egészségére.

Most kezembe került az EPHA (European Health Alliance) 2022. februári jelentése.¹⁶ Kiderült, hogy egyre sürgetőbbé válik az állatorvosi praxisban használt gyógyszerek mindeddig hiányos szabályozása. Növekvő veszélyt jelent például a súlyosbodó antibiotikum rezisztencia terjedése a lakosság körében. Olyan korszerű gyógymódok, mint a csípőprotézis, a szervátültetés, egyes rákos megbetegedések kemoterápiája rezisztencia esetén nem alkalmazhatók.

De nyilván mindenki egészséges ételmezt szeretne vásárolni, fogyasztani. Nem természetes elvárás lenne ez egy fejlettnak mondott államban?

Az egészséges ételmezt értelemszerűen az egészséges állattartás a párja (One Health – for both). Nem szabadna folytatódni a cinikus vagy-vagy gyakorlatnak: Cheap Meat or One Health – azaz olcsó hús vagy egészséges ember- illetve állatállomány.

Már nem először csodálkoztam el az EU - gazdasági részérdekeket és nem az egészséget, a biztonságot prioritásként kezelő - gyakorlatával kapcsolatban, azaz hogy

- 1) mekkora különbségek vannak a tagállamok állattenyésztésben használt vegyianyag felhasználásában;
- 2) csak 2011-ben készült először akcióterv a túlzott vegyianyag alkalmazás visszaszorításáról, és a mai napig – bár van kimutatható csökkenés – még mindig nagyságrendi eltérések vannak az egyes tagországok gyakorlatában;¹⁷
- 3) a tagállamokra vonatkozó előírásokat nem kéri számon az importtermékeken.¹⁸

A káros gyakorlat kialakulásának – mint annyi másnak is az iparosított/fejlett országokban – a költségek csökkentése áll a háttérben. Az antibiotikumok megelőző

¹⁶ <https://epha.org/wp-content/uploads/2022/02/report-ending-routine-farm-antibiotic-use-in-europe-final-2022.pdf>

¹⁷ A 2011-es akcióterv hatása már 2018-ban 34%-os csökkenést eredményezett.

¹⁸ Hosszú ideje panaszkodnak a magyar méhészek is arra, hogy a kereskedelmi láncok az olcsón beszerzett, hamisított mézeket árúsítják mindenütt (hatalmas profitot zsebre téve). A hazai méhészek pedig nehezen tudják a kiváló termékeiket értékesíteni. <https://www.agrarszektor.hu/elelmiszer/20230216/dobbenetes-hirek-erkeztek-a-magyar-mezrol-szint-vallottak-a-hazai-meheszek-42422>

célú bekeverése a takarmányba sok élőmunka, tisztántartás, fajlagos helyszükséglet megtakarítását jelenti, és a trehány körülmények okozta fertőzések előfordulásának kockázatát csökkenti.

Az állatgyógyszerek alkalmazásával ugyanis a tenyésztők a megfelelő tartási körülmények nagyobb költségeit - a gyakori takarítást, az állatok kívánatos kiengedését a szabadba, a rostdús táplálékot – spórolhatják meg. Ezért született végre egy olyan előírás, hogy 2022. januártól kezdődően, több lépcsőben, tilos lesz a megelőzésre és a kompenzálásra állatgyógyszereket alkalmazni.¹⁹ Bizonyos speciális antibiotikumokat, vegyi anyagokat pedig azonnal ki kell vonni az állattenyésztésből.

A végső cél az lenne, hogy az állatgyógyszereket csak egyedileg, beteg állatoknak szabadjon beadni. (Norvégiában, Svédországban ez a célzott gyógyszerhasználat a gyakorlat már most is.)

Nagy hústermelő országok, Franciaország, Németország, a skandinávokhoz képest 5-10-szer többet, Lengyelország²⁰, Olaszország, Spanyolország 10-20-szor többet használ fel. Az állattartásban több antibiotikumot használnak jelenleg is, mint a humán gyakorlatban.

Az elején említettem, hogy meglepődtem a kedvezőtlen hazai adatokon. (Hozzátenném, hogy a sorrendnél figyelembe veszik pl. a népességi adatokat, de sok függ az adott ország állatállományának összetételén. Ez utóbbi is közrejátszik az északi országok jó mutatóiban.)

Elgondolkodtató, hogy Norvégia, Izland, Svédország, Finnország 2,3 mg és 16,2 mg között használ antibiotikumot húskilogramra vetítve, a sereghajtó mediterrán országokban és Kelet-Európában (Ciprus, Lengyelország, Olaszország, Portugália, Magyarország, Bulgária, Spanyolország) az antibiotikum használat még most is 154,3 mg/kg és 393,9 mg/kg között van.

Nincsenek még összehasonlító adatok arról, hogy természetes állattartásnak e téren milyen előnyei mutathatók ki.

A jelenlegi EU szabályozási gyakorlat egy másik gyengéje, hogy import húsoknál csak a tiltott antibiotikumokat ill. a növekedés serkentésére használtakat ellenőrzik.

Azzal fejezném be ezt a beszámolót, hogy a közbeszéd, a hivatalos jelentések tele vannak a Mesterséges Intelligencia, a keresőprogramok, az úrkutatás híreivel. Jó lenne azonban, ha az állampolgárok egészségének védelmére is nagyobb figyelem

¹⁹ 2024-ig a marha, disznó, csirke pulyka, 2027-ig a juh, kacska, hal, nyúl, ló, míg 2030-ig a macska, kutya, prémtenyésztés területén is betiltják az egészséges állatok megelőző antibiotikum kezelését.

²⁰ Lengyelország, ahol az egyre intenzívebb állattartás a gyakorlat, még növelte is a baromfitenyésztésben a megelőző gyógyszerhasználatot az elmúlt években.

irányulna. Nem a kormányok és az EU kötelességei közé kellene, hogy tartozzon az egészséges életkörülményekhez (élelem, tiszta levegő, víz) való alapjog is? Ne nekünk, laikusoknak kelljen eldönteni – adatok, tudás, laboratórium stb. nélkül - hogy vajon a sonka, amit a családnak a boltban vásárolunk, egészséges alapanyagból készült-e!

B.E.

Ui:

- 1) A FAO a közétkeztetés közbeszerzési szabályait, helyzetét elemző tanulmánya²¹ a fenntartható élelmiszerek és egészséges táplálkozás érdekében nem hízelgő a fejlett ipari országok „value for money” uralkodó szemléletével kapcsolatban. Nyersfordításban idézek a 330 oldalas tanulmányból egy rövid gondolatot:

„...Kritikusok azzal érvelnek, hogy az egyik legnagyobb akadálya annak, hogy a közétkeztetés közbeszerzésében megtervezzék és bevezessék a biztonságos élelmiszereket, élelmiszert, az a „value for money” minden egyéb szempont elé helyezett prioritása különösen az iparosított országokban. Ez akadályozza kreatív és rugalmas megoldások kialakulását, és bebetonozza azt a kockázatkörű kultúrát, amely kizárja a spontán változtatásokat (Morgan and Sonnino, 2013). Széleskörben elterjedt az az előítélet, hogy a fenntartható élelmiszerek felhajtják az árakat, nem hatékonyak és nincsenek összhangban a „value for money” elvével...”

- 2) Március közepén többször elhangzott a hazai médiában az állattartók azon figyelmeztetése, hogy az Európai Bizottság baromfitenyésztésre vonatkozó szigorításai veszélyeztetik Európa önellátását baromfihúsból és különösen pedig a tojásból. Hozzáteszik, nem alaptalanul, hogy az import nemcsak az európai állattenyésztőket súlytaná, de az egészségünket is még jobban veszélyeztetné. Gondolom, nemcsak az én véleményem, hogy egy harmadik megoldást kellene keresni. Nem lehet indok a lazább egészségügyi előírásokra a nagyobb termékmennyiség biztosítása. Ugyanakkor az európai termelők ne adják fel a baromfitartást - azaz a vásárlók képesek és hajlandók legyenek megfizetni a minőségi áruk megemelkedő költségeit.
- 3) https://www.agrarszektor.hu/fenntarthatosag/20230402/riaszto-joslat-erkezett-elkepeszto-ami-a-magyarokra-varhat-a-jovoben-42970?utm_source=agrarszektor&utm_medium=email&utm_campaign=hirleve
[1](#)

²¹ Public food procurement for sustainable food systems and healthy diets
<https://epha.org/public-food-procurement-as-a-strategic-tool-to-improve-sustainability-and-trigger-the-transformation-of-food-systems/>

Sokat mond a szabályozások késlekedéséről az antibiotikum-rezisztencia terjedéséről szóló cikk.

- 4) https://www.portfolio.hu/gazdasag/20230402/sulyos-dologra-figyelmeztetnek-az-elemzok-a-kapzsisag-miatt-szenved-europa-magas-inflaciotol-606448?utm_source=agrarszektor&utm_medium=email&utm_campaign=hirlevel

Nemcsak az energiaár, hanem a profitéhség, az előző évek alacsonyabb hasznainak pótlása is áll az infláció mögött.

- 5) A bankok, a pénzügyi szektor fűjják a passzátszelet
<https://www.portfolio.hu/bank/20230404/globalis-penzugyi-katasztrofat-is-okozhatott-volna-a-credit-suisse-oszinte-vallomas-a-svajci-jegybank-emberetol-607028>